

ความสัมพันธ์ทางการค้าไทย – ภูฏาน

1. ความสัมพันธ์ทางการค้า

1.1 ภาครัฐบาล :

- บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการพัฒนาด้านสุขอนามัยระหว่างกระทรวงสาธารณสุขไทยและภูฏาน ลงนามเมื่อเดือนตุลาคม 2530
- ความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศ ลงนามเมื่อเดือนมิถุนายน 2536
- ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการเกษตรระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงเกษตรแห่งราชอาณาจักรภูฏาน ลงนามเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2545
- ความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับหนังสือเดินทางทูตและราชการ ลงนามเมื่อเดือนกรกฎาคม 2547
- กรอบความตกลงการค้าเสรี BIMSTEC ลงนามเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2547 ณ จังหวัดภูเก็ต
- ความตกลงว่าด้วยกรอบความร่วมมือที่ครอบคลุมทุกด้าน ลงนามเมื่อเดือนกรกฎาคม 2547
- บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านวัฒนธรรม ลงนามเมื่อเดือนมิถุนายน 2548
- พิธีสารเพิ่มเติมความตกลงว่าด้วยกรอบความร่วมมือที่ครอบคลุมทุกด้านเพื่อเพิ่มความร่วมมือด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของถนน มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2551
- บันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงเกษตรและป่าไม้แห่งราชอาณาจักรภูฏานว่าด้วยความร่วมมือด้านเกษตร ลงนามเมื่อเดือนกันยายน 2553
- ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจระหว่างรัฐบาลไทยและภูฏาน ลงนามเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2556

1.2 ภาคเอกชน : -

2. การค้าระหว่างไทย-ภูฏาน

2.1 การค้ารวม ภูฏานเป็นคู่ค้าในตลาดโลกอันดับที่ 132 ของไทย ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การค้ารวมมีมูลค่าเฉลี่ย 16.08 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปี 2556 การค้ารวมมีมูลค่า 25.84 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 66.45 โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลการค้า 25.75 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

2.2 การส่งออก ภูฏานเป็นตลาดส่งออกในตลาดโลกอันดับที่ 128 ของไทย ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การส่งออกมีมูลค่าเฉลี่ย 15.94 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปี 2556 การส่งออกมีมูลค่า 25.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 70.07

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ผ้าฝ้าย สิ่งทออื่นๆ เครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์พลาสติก เคหะสิ่งทอ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องตัดต่อและป้องกันวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เพอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน และผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด เป็นต้น

2.3 การนำเข้า ภูฏานเป็นแหล่งนำเข้าจากตลาดโลกอันดับที่ 211 ของไทย ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การนำเข้ามีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 0.15 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในปี 2556 การนำเข้ามีมูลค่า 0.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 88.26 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ สินค้าทุนอื่นๆ สิ่งพิมพ์ ผ้าผืน ผัก/ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก/ผลไม้ และผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม เป็นต้น

3. สินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออกและนำเข้า

3.1 สินค้าส่งออกของไทยไปภูฏาน ได้แก่ สิ่งทออื่นๆ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์พลาสติก ผ้าผืน เพอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน

3.2 สินค้านำเข้าของไทยจากภูฏาน ได้แก่ เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ สิ่งพิมพ์

4. ปัญหาการค้าทวิภาคี

- ในปี 2556 ภูฏานเป็นคู่ค้าอันดับที่ 8 (อันดับสุดท้าย) ของไทยในภูมิภาคเอเชียใต้ รองจากอินเดีย บังกลาเทศ ปากีสถาน ศรีลังกา อัฟกานิสถาน มัลดีฟส์ และเนปาล โดยที่มูลค่าการค้าระหว่างกันมีน้อยมาก และมีรายการสินค้าที่ซื้อขายระหว่างกันเพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้น
- ภูฏานยังเป็นตลาดขนาดเล็ก อำนาจซื้อต่ำ ข้อมูลด้านการค้า การลงทุนยังมีไม่เพียงพอ ทำให้นักธุรกิจสองฝ่ายยังขาดข้อมูลที่จะเอื้อประโยชน์ในการขยายการค้าระหว่างกัน
- นอกจากนี้ ตลาดการค้าของภูฏานโดยส่วนใหญ่มักผูกติดอยู่กับตลาดอินเดีย สินค้าจากต่างประเทศส่วนมากนิยมนำเข้าผ่านทางอินเดียเป็นหลัก จึงทำให้นักธุรกิจของไทยมีปัญหาในการเจาะตลาดของภูฏานเพื่อเข้าไปค้าขายโดยตรง ประกอบกับการที่ภูฏานเป็นประเทศที่ไม่ติดทะเลและมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชัน ทำให้การขนส่งสินค้าไปขายจากไทยมีความยากลำบาก ต้องพึ่งการขนส่งทางอากาศ ซึ่งแม้จะมีความสะดวกมากที่สุด แต่ก็ทำให้มีต้นทุนทางการค้าที่สูงขึ้นด้วย ทำให้นักธุรกิจไทยยังไม่ค่อยนิยมทำการค้าขายกับภูฏาน

สำนักทวิภาคี
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
มีนาคม 2557

ตารางที่ 1 : การค้าระหว่างประเทศของไทยกับภูฏาน

รายการ	มูลค่า : ล้านเหรียญสหรัฐฯ					อัตราขยายตัว (%)					สัดส่วน (%)				
	2552	2553	2554	2555	2556	2552	2553	2554	2555	2556	2552	2553	2554	2555	2556
ไทย - โลก															
มูลค่าการค้า	286,130.27	376,225.26	451,358.90	479,224.06	479,252.36	-19.85	31.49	19.97	6.17	0.01	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
การส่งออก	152,426.53	193,298.14	222,579.16	229,236.13	228,529.77	-14.26	26.81	15.15	2.99	-0.31	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
การนำเข้า	133,703.74	182,927.12	228,779.74	249,987.93	250,722.59	-25.40	36.82	25.07	9.27	0.29	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ดุลการค้า	18,722.79	10,371.02	-6,200.58	-20,751.80	-22,192.82										
ไทย - ภูฏาน															
มูลค่าการค้า	7.34	13.23	18.51	15.52	25.84	24.20	80.35	39.91	-16.13	66.45	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01
การส่งออก	7.22	13.10	18.42	15.17	25.80	23.93	81.38	40.55	-17.64	70.07	0.00	0.01	0.01	0.01	0.01
การนำเข้า	0.11	0.13	0.09	0.36	0.04	44.72	12.97	-26.48	285.25	-88.26	0.00	0.00	-	0.00	-
ดุลการค้า	7.11	12.98	18.32	14.81	25.75										

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ตารางที่ 2 : สินค้าออกของไทยไปภูฏาน

อันดับ ที่	ชื่อสินค้า	มูลค่า : เหรียญสหรัฐ					อัตรายายตัว (%)					สัดส่วน (%)				
		2552	2553	2554	2555	2556	2552	2553	2554	2555	2556	2552	2553	2554	2555	2556
1	ผ้าฝ้าย	-	77,652	1,350,080	2,277,368	10,546,027	-	-	1,638.64	68.68	363.08	-	0.59	7.33	15.01	40.88
2	สิ่งทออื่นๆ	4,261	10,245	164,070	2,680,258	6,378,058	39.90	140.42	1,501.52	1,533.61	137.96	0.06	0.08	0.89	17.67	24.72
3	เครื่องนุ่งห่ม	74,817	849,396	1,526,533	80,313	3,321,720	20.81	1,035.29	79.72	-94.74	4,035.95	1.04	6.48	8.29	0.53	12.88
4	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	44,066	33,027	42,790	105,331	1,373,617	161.09	-25.05	29.56	146.16	1,204.09	0.61	0.25	0.23	0.69	5.32
5	เคหะสิ่งทอ	24,402	286,958	27,825	74,756	715,580	28.30	1,075.96	-90.30	168.67	857.22	0.34	2.19	0.15	0.49	2.77
6	รถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ	1,962,833	2,712,333	4,181,847	4,155,934	503,140	35.08	38.18	54.18	-0.62	-87.89	27.17	20.70	22.71	27.40	1.95
7	เครื่องตัดต่อและป้องกัน วงจรไฟฟ้า	10,901	36,911	15,342	57,444	260,833	-	238.60	-58.43	274.42	354.07	0.15	0.28	0.08	0.38	1.01
8	เครื่องจักรกลและ ส่วนประกอบของเครื่อง	4,239,304	7,452,130	8,950,664	2,927,543	244,340	51.97	75.79	20.11	-67.29	-91.65	58.68	56.87	48.60	19.30	0.95
9	เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน	82,923	118,465	169,768	172,698	207,918	-54.99	42.86	43.31	1.73	20.39	1.15	0.90	0.92	1.14	0.81
10	ผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด	-	2,028	713	678	207,152	-	97.78	-64.86	-4.82	30,442.98	-	0.02	-	-	0.80
รวม 10 รายการ		6,443,506	11,579,143	16,429,630	12,532,323	23,758,385	35.65	79.67	41.89	-23.72	89.58	91.98	88.36	89.21	82.63	92.10
อื่น ๆ		781,011	1,524,770	1,987,249	2,635,381	2,037,869	-37.77	95.49	30.33	32.61	-22.67	8.02	11.64	10.79	17.37	7.90
รวมทั้งสิ้น		7,224,517	13,103,913	18,416,879	15,167,704	25,796,254	23.93	81.38	40.54	-17.64	70.07	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ตารางที่ 3 : สินค้านำเข้าของไทยจากภูฏาน

อันดับ ที่	ชื่อสินค้า	มูลค่า : เที่ยุบลรัฐฯ					อัตรายายตัว (%)					สัดส่วน (%)				
		2552	2553	2554	2555	2556	2552	2553	2554	2555	2556	2552	2553	2554	2555	2556
1	พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	-	18,085	18,353	25,000	21,604	-	-	1.48	36.22	-13.58	-	14.42	19.91	7.04	51.78
2	เครื่องจักรไฟฟ้าและ ส่วนประกอบ	-	-	88	-	5,204	-	-	-	-	-	-	-	0.10	-	12.47
3	อื่น ๆ	-	-	-	4,030	4,891	-	-	-	-	21.36	-	-	-	1.13	11.72
4	สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	2,330	1,276	4,342	5,240	4,833	1,776.07	-45.23	240.24	20.67	-7.77	2.10	1.02	4.71	1.47	11.58
5	ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ	570.8	2,032	594	407	2,174	-88.42	255.94	-70.77	-31.44	433.83	0.51	1.62	0.64	0.11	5.21
6	สินค้านำเข้าอื่น ๆ	-	-	2,110	-	991	-	-	-	-	-	-	-	2.29	-	2.37
7	สิ่งพิมพ์	2,970.5	1,404	1,184	1,039	754	1,867.84	-52.74	-15.63	-12.30	-27.40	2.68	1.12	1.29	0.29	1.81
8	ผ้าผืน	113.2	-	-	22	415	239.99	-	-	-	1,823.01	0.10	-	-	0.01	1.00
9	ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ ทำจากผัก ผลไม้	60,917.9	72,143	1,281	1,200	374	35.03	18.43	-98.22	-6.34	-68.86	54.89	57.52	1.39	0.34	0.90
10	ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและ เภสัชกรรม	4,385.9	-	-	224	212	-	-	-	-	-5.24	3.95	-	-	0.06	0.51
รวม 10 รายการ		71,288.3	94,940	27,952	37,161	41,451	44.72	33.18	-70.56	32.94	11.54	59.71	75.69	30.33	10.46	99.35
อื่นๆ		39,695.4	30,486	64,214	318,074	269	44.81	-23.20	110.63	395.34	-99.92	40.29	24.31	69.67	89.54	0.65
รวมทั้งสิ้น		110,983.7	125,426	92,166	355,235	41,720	44.76	13.01	-26.52	285.43	-88.26	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร